

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 478 60 01
F: 01 478 60 58
E: gp.mz@gov.si
www.mz.gov.si

URAD VLADE ZA KOMUNICIRANJE

Gregorčičeva 25

1000 Ljubljana

gp.ukom@gov.si

Številka: 091-579/2011-2

Datum: 11. 10. 2011

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 2030: davek na nezdravo prehrano

ZVEZA: Vaš dopis št. 092-203/2011/1 dne 30. 9. 2011

Skladno z vašo pobudo, ki ste jo naslovili na Vlado republike Slovenije, v kateri predlagate, da se namesto davka na nezdravo hrano uvede subvencioniranje zdrave hrane in s tem zmanjša cena zdravih proizvodov, vam v nadaljevanju odgovarjamo naslednje:

Predlog predvideva, da se namesto davka na nezdravo prehrano uvede subvencioniranje zdrave prehrane. Pobudo je prejelo in preučilo Ministrstvo za zdravje RS. V nadaljevanju predstavljeno stališče predstavlja odgovor ministrstva za zdravje.

Na področju povečevanja ali zmanjševanja cenovne dostopnosti živil s subvencijami ali zmanjševanjem oziroma povečevanjem davkov države različno kombinirajo oba pristopa, saj je le celovit pristop edino resnično učinkovit.

Subvencije za zdrava živila, na primer sadje in zelenjavo, lahko povečajo uživanje sadja in zelenjave na račun drugih živil, ki vzdržujejo svojo ceno – med temi živili so lahko tudi meso, ribe, mleko in mlečni izdelki. Zato dolgoročni učinki na zdravje niso tako jasni in predvidljivi, saj lahko subvencija vpliva na spreminjanje sestave vseh skupin živil v celodnevni obroki, končni učinek pa ni nujno ugoden za zdravje.

Davki oziroma trošarine so navadno usmerjeni bolj ciljano, v eno komponento živila, npr. sladkorje ali maščobne kisline. Študije kažejo, da so taki ukrepi bolj tesno povezani z želenim prehranskim in zdravstvenim končnim izhodom. Oba ukrepa, subvencija in davek, sta odvisna tudi od odziva potrošnikov.

Subvencioniranje za zdravje ugodnih živil v določeni meri v Sloveniji že poteka in je vezano predvsem na šolsko okolje. Z zakonom o šolski prehrani je uvedena subvencija za malico, ki mora biti pripravljena v skladu s Smernicami zdravega prehranjevanja v vzgojno izobraževalnih ustanovah, ki jih je izdalo Ministrstvo za zdravje. Prav tako poteka brezplačno razdeljevanje sadja in zelenjave med osnovnošolce, ki ima tudi nalogo osveščanja o pomenu zadostnega uživanja zelenjave in sadja.

Vtis, da gre v primeru uvedbe trošarin le za polnjenje proračuna ni upravičen. V javnem zdravju imamo v mislih predvsem skrb pred naraščajočimi nenalezljivimi boleznimi. Z ukrepi si želimo predvsem vzpostaviti pogoje, da bi ljudje sladkih pijač dejansko uživali čim manj. Podatki Statističnega urada RS za leto 2009 kažejo, da se v povprečju letno zaužije skoraj 36 litrov tovrstnih pijač, kar je več kot je letna poraba kruha na prebivalca. Za zadovoljevanje fizioloških potreb organizma je potrebno uživanje zadostne količine tekočine, vendar zdravstveni strokovnjaki opozarjajo, da je najprimernejše uživanje pitne vode. Uživanje sladkih pijač namesto vode v energijski bilanci prispeva v prehrani preko 200 kcal energije, ki se ob nezadostni telesni dejavnosti kopiči v maščevju in prispeva k pojavu debelosti, poleg tega pa tovrstne pijače predstavljajo intenziven vnos sladkorja v telo, ki se hipoma absorbira in v telesu ruši homeostazo (ravnovesje) in povzroča občutek lakote. Vse več je dokazov, ki kažejo povezanost uživanja sladkih pijač z zobno gnilobo, debelostjo, metaboličnim sindromom in sladkorno boleznijo. Tako porast debelosti kot tudi sladkorne bolezni tipa 2 je še posebej skokovit in s tem zaskrbljujoč v skupini otrok in mladostnikov, ki v veliki meri uživajo tovrstne pijače. Žal debelost kot tudi sladkorna bolezen v Sloveniji postajata vse večji javnozdravstveni problem.

Delovna skupina za strokovno pripravo predloga bo proučila celovit pristop k uporabi fiskalnih instrumentov za prehranske proizvode, prav tako bo upoštevala tudi druge ukrepe, ki vodijo k cilju oblikovanja bolj zdravih prehranskih in gibalnih navad v populaciji in s tem normalizaciji telesne teže. Vsi ukrepi, ki jih pripravlja Vlada RS, bodo oblikovani odgovorno, na optimalnih strokovnih osnovah in ob upoštevanju uspešnih izkušenj drugih držav.

V upanju, da smo odgovorili na vašo pobudo, vas lepo pozdravljamo.

Mojca Gobec
Generalna direktorica
Direktorat za javno zdravje

